

IN MEMORIAM BOHUMÍRA KOZÁKA

Zdislav Buřival

V první dubnový den roku 1978 zemřel ve věku 92 let Ing. arch. Dr. Bohumír Kozák, vynikající a citlivý znalec našeho hlavního města Prahy. Byl členem Památkové rady Pražského střediska státní památkové péče a ochrany přírody od samého jejího vzniku. Do tohoto váženého sboru přišel jako předseda Klubu Za starou Prahu. Tato funkce plně předznamenávala jeho přístup k problematice starobylého města nad Vltavou a slibovala, že jeho rady a doporučení budou vycházet z odpovědných úvah, podložených nejen vlastní dlouholetou praxí architekta, ale i širokým rozhledem získaným studijními pobyty a přátelskými styky s mnoha cizími zeměmi.

Snad celá dráha jeho bohatého života směřovala k tomuto konečnému cíli spolupracovníka pražské památkové péče. Když se na ni vydal jako mladý architekt, měl dost příležitostí důkladně si vyzkoušet, jak citlivě je třeba dotýkat se pražského památkového fondu při vkládání nových stavebních prvků a jak každá nová architektura v něm vyžaduje jemného a pozorného prozkoumání všech důsledků a souvislostí, jež její realizaci vzniknou. Ověřoval si to s velmi odpovědným přístupem a nelze ani v jediném případě zaznamenat, že by ke své architektonické tvorbě nepřístupoval jako moderní průkopnický citlivý umělec. Jeho stavby nejen rozmnožily umělecký ráz našeho krásného města, ale i jedinečně zapadly do jeho světoznámé přitažlivé atmosféry.

Když přijímal funkci předsedy Klubu Za starou Prahu, bral ji s přesvědčením, že se při jejím výkonu bude moci spoléhat na znalosti získané vlastní činností a vlastní tvorbou. K ještě podrobnějšímu poznání ho pak přiváděla i jeho činnost výtvarná, při níž se se zalíbením zhlížel do krásných tvarů pražské gotiky, baroka a ostatních slohů a s nevídanou podrobností obdivoval na svých kresbách výtvarné a architektonické projevy svých nedávných i dávných předchůdců. Jaký půvab a kouzlo dávaly tyto kresby, jak v nich pulsuje plné soucítění architekta 20. století se staviteli dávných věků! Zůstává otázkou, zda je v nich více projevu úcty k dávné tvorbě a k dávným tvůrcům, či zda jimi srozumitelně tlumočí jejich výtvarná slova a věty jako jejich rovnocenný umělec a partner. Na mysl se vtírá malá paralela: Co dovedl V. V. Štech říci slovy, to říkal Bohumír Kozák svými kresbami. Z díla obou dýchá nesmírná láska k našemu městu, k jeho podmanivé kráse a starobylé atmosféře.

Nelze přitom vtiskovat dr. Kozákovi jakékoli bezduché staromilství, naprosto tomu brání jeho moderní architektonický a výtvarný projev. A právě pro tyto vlastnosti a s vírou v jeho moudrost byl tak vřele vítán v Pražské památkové radě. Záhy

Bohumír Kozák
(snímek Z. M. Zenger)

se také ukázalo, že naděje v jeho rozhled a jeho přichylnost ke kulturní tradici města se zcela naplní. Nechyběl při žádném závažném projednávání a jeho hlas, který se ozýval v případech zvláště ožehavých a zásadních, dovedl odkrýt jasná řešení, podložena jak jeho osobním přesvědčením, tak i bohatými úvahami, vedenými se spolupracovníky na půdě Klubu Za starou Prahu. A byly to mnohdy problémy nemalé, nad nimiž se nesl jeho tichý hlas. Vzpomínám tu alespoň jeho názorů nad nejaktuálnější pražskou stavbou, metrem, v nichž odmítl projekt tzv. podpovrchové dráhy, na jeho boj proti uskutečnění tzv. malostranského tunelu, jehož realizace by necitlivě zasáhla srdce památkové rezervace a přitom přinesla zisk mizivý, a naopak na jeho doporučení vyřešit pražskou dopravní situaci petřínským tunelem, na jeho boj o bohatou inter-

venční činnost ve prospěch prohlášení pražské památkové rezervace, na jeho zápasy o jednotlivé památkové objekty, jakými jsou bývalé nádraží Praha-Těšnov, Konvikt, Karlův most, Hergetovy mlýny, břevnovský klášter, Malostranský hřbitov, klášter na Slovanech, usedlosti v okrajových čtvrtích a další a další. Již z tohoto malého výčtu je vidět, do jak široké problematiky se dovedl vžívat, aby v ní pozvedal svůj hlas na obranu jednoho z nejkrásnějších míst světa. Byl nejen jejím citlivým obdivovatelem, ale ctitelem veškeré krásy a svůj obdiv uplatňoval jako vášnivý a zanícený tlumočník a bojovník.

Kolik hořkosti a stesku je v jeho odchodu, neboť nebyl jen rádcem a spolupracovníkem, byl i věrným přítelem, který stál při pražské památkové péči i v případech nejsvízelnějších. Jak rádi jsme naslouchali i jeho vzpomínkám z bohatého života, jimiž nás vítal ve chvílích, kdy jsme se uchýlovali od svých běžných úředních zájmů. V nich vzpomínal s úctou na svoji slavnou generaci průkopníků moderního českého umění a moderní české architektury. Jaká to skvělá jména, jejichž díla se již dávno vřadila do seznamu chráněných památek národa. K nim nyní přibylo i životní dílo Bohumíra Kozáka, jemuž patří náš dík za dlouholetou moudrou spolupráci.